

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلس - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

شماره ۳۱۹۵ ۲ شنبه ۲ بهمن ماه ۱۳۳۴ سال یازدهم

شماره مسلسل ۱۹۷
دوره هجدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۹۷
صورت مشروح مذاکرات مجلس روز پنجشنبه

بیست و هشتمی ماه ۱۳۳۴

فهرست مطالب:

- ۱) تصویب صورت مجلس
- ۲) مذاکره در ماده واحده اجازه اجرای گزارش کمیسیون بر نامه راجع بپیر نامه هفت ساله
- ۳) ختم جلسه بعنوان تنفس

مجلس یکساعت و سه ربع بیش از ظهر بریاست آقای

اردلان (نایب رئیس) تشکیل گردید

۱- تصویب صورت مجلس

نایب رئیس - صورت غائبین جلسه قبل قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)

غائبین با اجازه - آقایان : محمودی . خزیمه علم . موسوی . گیو . صفاری . دکتر آهی . اخوان - پیراسته - ثقة الاسلامی قراگزلو . فریدار اکی - صارمی - دکتر سعید حکمت - پناهی . محمود افشار کاشانیان . صدیقی . مهندس جعفرودی . یارافشار . غضنفری . حمیدیه . خلعت بری اورنگ . سلطانی . سرمد

غائبین بی اجازه - آقایان : نراقی . مهندس شاهرخ شاهی . اریه . شفیع . قوامی . امیر تیمور کلالی . مرتضی حکمت . تربتی . نقابت . اکبر

دیر آمدگان و زود رفتگان با اجازه - آقایان : صراف زاده . بزرگ ابراهیمی . خاکباز . بهادری . معین زاده . دکتر پیرنیا فرود . عبد الحمید بختیار . دکتر حمزوی

نایب رئیس - بصورت مجلس اعتراضی نیست ؟ آقای نورالدین امامی

نورالدین امامی - عرض کنم امروز که بودجه مجلس مطرح بود (استدعا میکند) آقایان رفقا توجه بفرمایند (بعضی چیز هادر

ستون ملاحظات نوشته شده بود که بنده عرض کردم اینها يك مطالبی است که اگر لازم باشد قوانین مالی و سابقه امر اجازه بدهد در هیئت رئیسه اقدام میکنیم يك موضوعی را فراموش کردم که تذکر بدهم در صفحه ۱۴۸ در ستون ملاحظات راجع بکارگران چاپخانه نوشته شده که از منافع يك حق بآنها داده

شود مطابق آئین نامه کارگری این پورسانت از پیش بینی شده و بایستی پرداخته شود این را خواستم تذکر بدهم که اگر آقایان نمایندگان تأیید میفرمایند (صحیح است) چون مربوط بکارگر هاست آقایان تأیید بفرمایند که این کار بشود (صحیح است - صحیح است)

نایب رئیس - از منافع خالص ؟
نورالدین امامی - بله از منافع خالص

نایب رئیس - همانطور که آقای امامی فرمودند و آقایان تأیید فرمودند این قسمت هم از طرف مجلس در تعقیب بودجه ابلاغ میشود (صحیح است) که از منافع خالص پرداخته شود . دیگر اعتراضی بصورت مجلس نیست ؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه قبل تصویب میشود . امروز سؤالات باید مطرح شود و ای اجازه بفرمایند که وارد دستور شویم (صحیح است)

عبدالرحمن فرامرزی - ماحرفی نداریم که دستور باشد ولی مجلس چهار ما کافند مینویسد که امروز سؤالات است

نورالدین امامی - در هر صورت که میبایستی در مجلس حاضر میشدید

عبدالرحمن فرامرزی - ولی مینویسند برای سؤالات

نایب رئیس - آقا توجه بفرمایند هیئت رئیسه بنا بر وظیفه اش ابلاغ میکنند که امروز سؤالات است حالاهم بنظر مجلس است اگر مجلس نخواهد که دستور باشد البته سؤالات مطرح میشود و حالا اگر کسی مخالف است بفرماید (اظهاری نشد) پس وارد دستور میشود . آقای صدرزاده

۲ - مذاکره در ماده واحده اجازه اجرای گزارش

کمیسیون بر نامه راجع به برنامه هفت ساله

صدر زاده - آنچه امروز مجلس شورای ملی با آن روبرو است و در حقیقت موضوع مذاکره و مباحثه ما است لایحه امرانی

هفت ساله دوم کشور است . و روی هم رفته کمیسیونی که از طرف مجلس مأمور مذاکره و رسیدگی باین لایحه شد از ثلث نمایندگان محترم مجلس تشکیل یافت و در همین حال که هر يك در کمیسیونی از کمیسیونهای ذیربط مجلس عضویت داشتند با اعتبار حوزه انتخاباتی هم میتوان گفت که از هر استان یکی دو نفر نماینده در این کمیسیون بود و من بمناسبت عضویتی که در این کمیسیون داشتم در خور فهم و اطلاع خود و استفاده ای که از افکار همکاران محترم خود نمودم برای این لایحه و مواد آن وقوف یافته و لازم دانستم که نظریات خود و همکاران را در این باب بعرض مجلس برسانم :

بدو باید يك مسائلی را تشریح و بعد از اینکه این مسائل منطقی و قابل قبول بنظر رسید باید گزارش کمیسیون را با آن سنجد و سپس روی آن تصمیم گرفت . یکی از اهم آن مسائل کشاورزی است - تقریباً نزدیک بدو ثلث از جمعیت ایران یعنی ۱۲ میلیون در بخشها و قصبات و دهستانها بسر میبرند که بکار کشاورزی اشتغال دارند ولی متأسفانه با مرارت زیاد و بطرز زهرا سال بیش کار فلاحه را انجام میدهند و اکثر آن با سختی حد اقل معیشت خود را تأمین میکنند و بهین جهت بعضی از سالها دولت ناچار شده که آذوقه کشور را از خارج و از ما وراء اقیانوسها با خارج ساختن مقدار زیادی ارز و اسعار یابرد و نتواند از اراضی حاصل خیز استفاده کند که این خود برای يك مملکتی که سابقه چند هزار ساله در فلاحه و کشاورزی دارد بهیچوجه زیبنده نیست - پس باید کاری کرد که سطح کشت در ایران وسعت پیدا کند و کشاورزان حد اکثر استفاده ممکنه را از زمین و نیروی بازوی خود ببرند و تولیدات و صادرات کشاورزی

افزایش باید و این کار میسر نخواهد شد مگر با ترویج و تعلیم اصول کشاورزی جدید و بستن سد و ایجاد قنوات جدید و تعمیر قنوات بازر و حفر چاههای عمیق و استفاده از آبهای تحت الارضی و باران‌خاهاختن ماشین های زراعتی و تهیه بذر مرغوب و کود شیمیایی و امثال آن . . .

دوم مسئله فرهنگ و بهداشت عمومی است که باید روستائیان و کارگران را هر چه زودتر بخوانند و نوشتن آشناساختن و از لحاظ تعلیمات عالی هم باید هر چه زودتر دانشگاه تهران و دانشکده های شهرستانها را تقویت کنیم و توسعه دهیم

و وسائل تعلیمات عالی و تخصص بویژه در رشته های کشاورزی و فن و فنون و شکی در اختیار جوانان با استعداد مملکت بگذاریم تا همه در داخل کشور تحصیل کرده و مملکت را بتورهم و معرفت خود بهره مند سازند

الان بحکم ازوم و اجبار در حدود چند هزار نفر دانشجوی ایرانی در خارج از ایران تحصیل مشغولند که حداقل مخارج آنها در سال در حدود چندین میلیون ریال است که نیمی از آنرا اولیاء آنها و نیمی دیگر از خزانه عمومی پرداخت میشود با اضافه مبلغ هنگفتی که در هر سال از برای هزینه های سرپرستی و مخارج ایاب و ذهاب از کیسه مردم و خزانه عمومی بخارج میروند و باید هر چه زودتر کاری کرد که وسائل تعلیم و تعلم در خود مملکت بعد کافی بوجود آید و مردم و بودجه عمومی را از تحمل يك چنین مبلغ خطیری بی نیاز سازیم

امادر خصوص هزینه برنامه روی عوائد نفت مبلغ ۷۰۰۰۰ میلیون ریال پیش بینی شده و این برائت تصمیم عاقلانه مجلس شورای ملی است که در آمد نفت را با بود عمرانی کشور تخصیص داد و اگر غیر از این کرده بود خواهی نخواهی تانینار آخر بمصرف حقوق و پاداش و فوق العاده و هزینه سفر میرسید و بجای اینکه نیروی جوانان مادر راه از زیاد تولید و آبادی کشور صرف شود در پشت میزهای اداری به بطالت و احیاناً مزاحمت بدبکران میگشت

مسئله دیگر این است که باید يك دستگاهی باشد که از تحولات و تغییرات سیاسی و تشریفات خسته کننده بر کنار باشد مأمور مطالعه و تهیه نقشه و تمرکز اطلاعات و امور مالی باشد تا کار را به مرحله اجراء برساند و سپس در اجراء نظارت و مراقبت کند تا برسد به مرحله بهره برداری و البته تراجیع بوظائف ارکان سازمان از مدیر عامل و شورا عالی و هیئت نظارت هم باید مقرراتی وجود داشته باشد که اگر بخوام در جزئیات آن وارد شوم وقت زیادی تری لازم دارد و بالجمه اگر این مسائل را قبول دارم آنها را و حداقل کارهای لازمی که باید در این مملکت بشود میدانید تماماً در فصول چهار گانه این گزارش پیش بینی شده و باللازمه مورد قبول آقایان قرار خواهد گرفت و احتیاطات لازمه نیز در این گزارش مراعات شده و علاوه از هیئت نظارت که از طرف مجلس برگزیده میشود در بسیاری از موارد تصویب کمیسیون برنامه که طبیباً بخشی از مجلس خواهد بود قید شده

مسئله سوم - راجع بصنایع جدید و اکتشاف معادن است که در کشور ما مراحل اولیه و ابتدائی را میباید - شك نیست که در مدت کوتاهی ما نمیتوانیم بیای ممالکی که فرهاد و صنایع جدید سابقه دارند برسیم ولی لافاقل باید در ظرف چند سال ما بجهت خود را از قند و شکر و سیمان و منسوجات و آهن در داخل کشور فراهم سازیم . . .

آقایان اگر علاقه ای بشنیدن این نظریات ندارید بنده مرخص میشوم (نمایندگان خبر آقا بفرمایند) و الا اگر دارید چرا گوش نمیدهید

با ایجاد هر کارخانه قند مقداری از اراضی این مملکت تحت کشت قرار میگردد و ما بجهت مردم بدست و بازاری کشاورزان بدست میآید و مملکت را هم از فرستادن ارز بخارج بی نیاز میسازیم و

باین ترتیب توازی هم بین صادرات و واردات که امروز صورت عریبی بخود گرفته برقرار میشود و در قدم اول باید صنایع موجود را تقویت کرد و گناه است که کارخانجات و صنایع موجود را بدست تعطیل و ویرانی بسیاریم و از کمک و توسعه آنها مضایقه کنیم و دنبال کارخانه جدیدی برویم نهایت هر کمکی که میشود باید مقید باین شرط باشد که صاحبان کارخانه منافع خود را محدود سازند و این کمک را وسیله اجحاف بصرف کننده بیچاره قرار ندهند

مسئله چهارم ارتباطات است که هم از لحاظ امور اجتماعی و هم از لحاظ امور تولیدی کمال لزوم را دارد اگر شهرهای ایران بوسیله تلفن و تلگراف و جاده های شوسه و اسفالته و راه آهن و هواپیما مرتبط نباشد گذشته از اینکه با دنیای خارج ارتباط نخواهیم داشت از ارتباط با یکدیگر نیز بی بهره خواهیم ماند مادرن دنیای زندگی میکنیم که بفاصله چند روز از قاره ای بقاره دیگر پرواز میکنند آخر چگونه و تا کی میتوان از شهری بشهر دیگر با شتر و الاغ مسافرت کرد

اما انتقاداتی که بعضی از آقایان بدو کرده اند سازمان میگردند تا حدی بعضی میدانم و در کردن همه انتقادات را نوعی از بی انصافی میدانم که این که اگر بگوئیم که در دوره گذشته هیچ کاری نشده نیز از انصاف دور است و کارخانه قند تربت - حیدریه و رضاییه و فسا و تصفیه خانه و راهین و کرمان و توسعه کشت چغندر در نقاط مزبور و همچنین کمک باسایشگاه مسلولین مشهد و شیراز و دانشگاه و هنرستانها و سایر مؤسسات فرهنگی و همچنین سیمان ری و سیمان فارس که بکوشش مردم فارس و لوله کشی آب گرم شاه و راه آهن تبریز و مشهد و آبیاری دشت مغان و کمک بلوکه کشی آب تهران و سد کرج و از همه مهمتر سد کوه رنک شواهد زنده ایست بر عملیات سازمان برنامه و اما آزار این عملیات نیز مشهود است ملاحظه فرمائید تنها سیمان کدر بازار سیاه منی ۴۵۰ تومان بود و بسعتهی گیر میامد امروز تنی ۲۲۰ تومان یعنی بنصف و تقریباً بقدر کافی در اختیار مصرف کنندگان قرار گرفته و همچنین از تولید قند و شکر علاوه از این که یکدسته از کشاورزان در نواحی مربوطه بکشت چغندر مشغول شده اند کشور هم معادل محصول این کارخانجات از آوردن قند و شکر بی نیاز شده و اما سد کوه رنک بطوریکه جناب آقای دولت آبادی نماینده محترم اصفهان و جناب آقای سلطان مراد بختیار و جناب آقای برومند فرمودند ارزش واقعی آن هزار برابر مخارجی است که در این کار شده و سطح تولیدات کشاورزی اصفهان را بقدر معتدبانهی بالا برده است و بطوریکه جناب آقای دولت آبادی در این باره داشتند برای بنده مرقوم فرمودند قسمتی که احتیاج بزه کشی دارد در لنگران است که سابقاً هم آب بمقدار کافی داشته است در صورتیکه آب کوه رنک که حداکثر بیش از سی متر مکعب آب است علاوه بر توسعه زراعت نواحی غربی سطح کشت دهستانهای

مخصوصاً در قسمت نقل از فصلی بفضلی که مورد انتقاد جناب آقای افشار واقع گردیده در ماده ۱۶ تصویب شده است . علاوه در این برنامه يك نکته جدیدی موجود است که در برنامه سابق وجود نداشت و آن در عملیات شهر سازی است که سازمان برنامه نصف باید بشهر دارها کمک کند و بشهر داریهائی که توانائی مالی آنها کم است تا با تصدیق هزار ریال هم قرض طولی مدت و بدون بهره بدهد که فرمول این قسمت در سو کمیونی که بنده هم عضویت آنرا داشته ام مورد قبول کمیسیون محترم واقع گردید و امیدوارم که همه شهرها لافاقل از آب آشامیدنی و برق و سایر حوائج ضروری بهره مند شوند

تنها چیزی که میتوان گفت در دوره گذشته در آن مدت هفت سال و با پولی که در اختیار داشت بیشتر از این و بهتر از این و زودتر میتوانست نتایجی بر دم تحویل دهد و اگر نداده نقص از قانون دوره پانزدهم نبوده بلکه از عدم مراقبت و با مسامحه بعضی از مسئولین و متصدیان امر بوده که بالتبعیه بسیاری از نواحی کشور سازمان برنامه را فقط در روزنامه دیده یا از رادیو شنیدند ولی اثری از آن بچشم ندیدند بهرحال امیدوارم که آینده بر خلاف گذشته باشد

بظن من انتقاد کردن باین که ممکن است وسائل و وسائط ارتباطیه ما خدای نخواسته مورد استفاده دیگران واقع و بزبان مامام شود ناشی از سوء ظن و يك نوع حس بدبینی است - بکرو زحاده شومی باین کشور روی نمود و نه تنها این کشور بلکه خیلی از کشورهای هم از آتش جنگ و تجاوز زبان مالی و جانی دیدند و از خداوند مسئلت میداریم که دنیا دیگر چنین روز ناخوشی را بخورد و بپند ولی بهرحال بر اساس این نظریات نمیتوان دست روی دست گذارد و در قریبی که دیگران در صدد استفاده از نیروی انم در خدمات اجتماعی هستند ما هم از قدیم بر ندادیم و ملت با استعداد ایران را در يك تاریکی از یأس و بدبینی نگاه داریم

ماریین - کراچ - بر آن - قهاب - رودشتین رابند و برابر خواهد رسانید و در تمام این دهستانها که زراعت صیفی محدود و ناچیز داشته مقدار معتدبانهی باغات و اشجار میوه ایجاد خواهد کرد علاوه بنه - دانه های زرغنی و عاوفه بسیار بدست خواهد آمد و باین نقاط دوردست بروند تا آنچه ها بیکه ما نمایندگان شهرستان ها می گوئیم بفهمند

اما در باب مدت برنامه شك نیست که انجام اینهمه کار از مرحله مطالعه تا رسیدن به مرحله انجام و بهره برداری با در نظر گرفتن اینکه عایدات مال از نفت سالیانه و تدریجی است و علاوه در حال حاضر نیروی انسانی هم خیلی زیاد نداریم و با کارخانه های بظلمند و نصب کنند و بهره برداری نمایند و یا درختی را غرس کنند تا بعد میوه برسد فرصتی میخواهد و در بهره رفته از آغاز تا انجام بطوری که مطلعین اظهار عقیده میکنند لافاقل در حدود هفت سال وقت لازم دارد

و اما راجع بمطالعه و کسب نظر از متخصصین فنی : این مطلب برای سازمان برنامه در حال حاضر بصورت يك نقطه ضعفی در آمده در بدو امر که من عضویت کمیسیون را پیدا کردم تحت تأثیر همین انتقادات نسبت باین قسمت توجه خاص نمودم و بالاخره پس از يك سلسله مباحثات که در کمیسیون شد و آقایانی مانند جناب آقای مهندس جفرودی و جناب آقای مهندس قباد ظفر که تخصص فنی داشتند اظهار عقیده کردند که بعضی از موارد فنی متخصص درجه اول نداریم و در بعض قسمت ها داریم ولی از تمام همین عده موجود هم سازمان برنامه استفاده نکرده و علت این بود که اغلب از متخصصین ترجیح دادند که در خارج بکار آزاد بپردازند تا اینکه بیایند خدمت دولت را با حقوق کمی بعهده بگیرند

متخصص فنی چیزی نیست که مانند اشباه منلی باشد که بتوان از طریق مناقصه بدست آورد بلکه ارزش او متناسب با میزان معلومات و لیاقت و درستی اوست عیناً مثل طبیب و استاد است که برای درمان و تدریس باید بهترین و داناترین را انتخاب کرد نه ارزان ترین را و تا متخصصین داخلی هم وجود دارد استفاده از خارجی گناه عظیم است

بهر حال سازمان برنامه چه در گذشته و چه در حال و چه در آتی در مقابل دولت مسئول و دولت هم نسبت باعمال آنها در مقابل مجلسین و ملت ایران مسئول بوده و هست و بهر اعتراض و انتقادی که میشود باید جواب دهد

در پایان عرض میکنم جناب آقای نخست وزیر شما یکی از رجال شریف این کشور هستید و من می بینم که حتی مخالفین شما در گفتار و کردار خود جانب احترام شما را ملحوظ میدارند بنابراین برای حفظ نام و موقعیت

يك بهدار و شیرازی که از سرباز

بک بهدار و شیرازی که از سرباز

بایران شهر رفته بود چندین روز پیش برای من تعریف میکرد که جز شتر وسیله ای برای پیوندن راه بدست نیآوردم - بدبختی این است که عناصر مؤثر مملکت در تهران بسر میبرند و حتی مأمورین درجه دوم هم کزی هم حاضر نیستند باین نقاط دوردست بروند تا آنچه ها بیکه ما نمایندگان شهرستان ها می گوئیم بفهمند

اما در باب مدت برنامه شك نیست که انجام اینهمه کار از مرحله مطالعه تا رسیدن به مرحله انجام و بهره برداری با در نظر گرفتن اینکه عایدات مال از نفت سالیانه و تدریجی است و علاوه در حال حاضر نیروی انسانی هم خیلی زیاد نداریم و با کارخانه های بظلمند و نصب کنند و بهره برداری نمایند و یا درختی را غرس کنند تا بعد میوه برسد فرصتی میخواهد و در بهره رفته از آغاز تا انجام بطوری که مطلعین اظهار عقیده میکنند لافاقل در حدود هفت سال وقت لازم دارد

و اما راجع بمطالعه و کسب نظر از متخصصین فنی : این مطلب برای سازمان برنامه در حال حاضر بصورت يك نقطه ضعفی در آمده در بدو امر که من عضویت کمیسیون را پیدا کردم تحت تأثیر همین انتقادات نسبت باین قسمت توجه خاص نمودم و بالاخره پس از يك سلسله مباحثات که در کمیسیون شد و آقایانی مانند جناب آقای مهندس جفرودی و جناب آقای مهندس قباد ظفر که تخصص فنی داشتند اظهار عقیده کردند که بعضی از موارد فنی متخصص درجه اول نداریم و در بعض قسمت ها داریم ولی از تمام همین عده موجود هم سازمان برنامه استفاده نکرده و علت این بود که اغلب از متخصصین ترجیح دادند که در خارج بکار آزاد بپردازند تا اینکه بیایند خدمت دولت را با حقوق کمی بعهده بگیرند

متخصص فنی چیزی نیست که مانند اشباه منلی باشد که بتوان از طریق مناقصه بدست آورد بلکه ارزش او متناسب با میزان معلومات و لیاقت و درستی اوست عیناً مثل طبیب و استاد است که برای درمان و تدریس باید بهترین و داناترین را انتخاب کرد نه ارزان ترین را و تا متخصصین داخلی هم وجود دارد استفاده از خارجی گناه عظیم است

بهر حال سازمان برنامه چه در گذشته و چه در حال و چه در آتی در مقابل دولت مسئول و دولت هم نسبت باعمال آنها در مقابل مجلسین و ملت ایران مسئول بوده و هست و بهر اعتراض و انتقادی که میشود باید جواب دهد

در پایان عرض میکنم جناب آقای نخست وزیر شما یکی از رجال شریف این کشور هستید و من می بینم که حتی مخالفین شما در گفتار و کردار خود جانب احترام شما را ملحوظ میدارند بنابراین برای حفظ نام و موقعیت

يك بهدار و شیرازی که از سرباز

بک بهدار و شیرازی که از سرباز

خود باین مذاکرات خبر خواهان من توجه بفرمائید . اول آنکه سازمان برنامه را از هر گونه سیاستی دور و منزله نگاهدارید که صرفاً بیک دستگاه عکار و فعالیت برای عمران و ازدیاد تولید کشور باشد (صحیح است) . دیم آنکه تا متخصصین داخلی وجود دارد از آنها استفاده شود و هر گاه بحکم لزوم و اجبار با استخدام خارجی مبادرت شود سعی نمایند که از وجود آنها در ترتیب يك کار رفتی ایرانی استفاده نمایند (صحیح است) . سوم آنکه دستگاههای اجرائی را هم آهنگ سازید اگر وزارت بهداری با جدیت هر چه تمامتر در مقام منع کشت تریاک بر میآید و میخواهد این سم مهلك و اعتیاد آترا براندازد باید با همان سرعت و جدیت وزارت کشاورزی هم در مناطق تریاک خیز و بتعویض کشت و کمک بکشاورزان مبادرت کند (صحیح است)

و همین طور که سازمان برنامه شروع بکارهای صنعتی و کشاورزی می کنند و بهوزارت آن وزارت فرهنگ هم مدارس حرفه و روستائی تأسیس کند و دانش آموزانی برای نگاهداری مؤسسات صنعتی و کشاورزی تربیت کند .

چهارم آنکه تهران سهم خود را از خزانه مملکت گرفته اینک نوبت شهرستانها و نقاط دوردست کشور است . جناب آقای امید سالار الان با دداشتی راجع بوضعیت آباده فرستاده اند و جناب آقای ارباب مهدی هم هر روز در مجلس راجع بوضعیت بندر عباس مطالبی میفرمایند بهر حال این نقاط دور دست را هر چه زودتر در یابید که اگر از این دوره دوم برنامه هم چیزی ندیدید خدا دانا است که چه عواقبی برای کشور بیار خواهد آورد

من یقین دارم که شاهنشاه معظم ما از صمیم قلب طرفدار این فکر یعنی توجه بشهرستانها میباشد و اگر توجهی نشود بساحت مقدس ایشان هم خیانت شده است اگر این تذکرات را قبول بفرمائید میتوانیم با وجدانی راحت و آرام بساین گزارشات کمیسیون که با کمال دقت تنظیم شده است رأی بدهیم .

فایده رقیب - پیشنهاد کفایات مذاکرات رسیده قرائت میشود (بشرح زیر قرائت شد) پیشنهاد میکنم بعد از دو نفر مخالف و در فرم موافق کفایات مذاکرات اعلام گردد

فایده رقیب - آقای قنات آبادی

قنات آبادی - اصولاً در مواردی که در گذشته با ما اصلاحی پیدا کرده اند

مذاکره يك مبهمی روشن شود و یا يك پیشنهادی و یا يك مطلب بهتری جای مطلب سابق جایگزین شود ، من فکر میکنم در این لایحه ای که تقدیم مجلس شده است اساساً اجمال و ابهامی وجود ندارد که برای روشن شدن آن اجمال و آن ابهام بیش از این مذاکره ضرورت پیدا کند زیرا اساس این لایحه این است که يك مقداری عایدی مملکت پیدا کرده و فکر کردند که این عایدی باید صرف عمران و آبادانی کشور بشود بدنباله این فکر يك عده ای که صلاحیت داشتند و وارد بودند و تخصص در آمد را قسمت بندی کرده اند من فکر میکنم جناب آقای تیمورتاش شاکه مخبر هستند اگر بنده اعتراضی باین لایحه میکنم برای اینکه توجه ندارید نخواهید توانست دفاع کنید .

فایده رقیب - آقای قنات آبادی شما فرمایش خودتان را بکنید .

قنات آبادی - چشم ، این هم جزء عرایض بنده بود این بود عده ای که بدست آمده با مراعات این امر عده ای آمده اند و قسمت بندی کرده اند که صرف امورات عمرانی کشور بشود حالا اگر این مذاکره ادامه پیدا کند و صاحب عقیده ای صاحب نظریه ای بیاید و با دلایل متقن ثابت کند که این مقدار بودجه که برای امور آبیاری معین شده است ضرورت ندارد و باید صرف يك عمل دیگر بشود ، یا يك کسی بیاید بشت تریبون و يك نقشه بهتر بکشند یا بهتر و عالیتری تقدیم بکند و بگوید که این بودجه و این پولی که بدست آمده باید صرف این امورات بشود و این امورات بهتر از این موارد است که در این لایحه گنجانده شده در اینصورت ها امکان ادامه مذاکرات مطلوب بود اما اگر مذاکرات فقط در حلق و حوش این مطلب دور بزنند که من بیایم بشت این تریبون بگویم که در گذشته سازمان برنامه آنچه که باید بکند نکرده است و در آینده این راهی که میروند ممکن است به نتیجه مطلوب نرسد یعنی يك انتقاد از گذشته بکنیم و يك دزدی از یأس و ناامیدی بروی آینده بکشاییم من فکر می کنم که این گونه مذاکره و این گونه صحبت ضررش بسیار بیشتر است از منفعت او زیرا اگر بنا باشد در باره يك مطلبی و يك لایحه ای بحث شود اگر این بحث نکات مبهم را روشن کرد و يك راه بهتری را برای يك عمل صحیح تری انجام داد و ارائه کرد آن بحث مطلوب است اما اگر نباشد بحث روی انتقاد از گذشته که ما اصلاً این جا معاً که تشکیل نداده ایم که کسانی که در گذشته بد کرده اند معاً که کنیم و معتمد که اصولاً توی این مملکت باید این اعمال را کرد نه اینکه

فایده رقیب - آقای شوشتری .

مشایخی - بنده مقدمه مستم

فایده رقیب - اجازه دارم نره گذاشته اند اول آقای شوشتری . دوم آقای مشایخی سوم آقای بزرگ ابراهیمی و فقط يك نفر می تواند حرف بزند آنهم بطور اختصار .

شوشتری - بسم الله الرحمن الرحیم - با بیانات جناب آقای قنات آبادی و همان ادله من عقیده دارم در این موضوع هم که از نظر تبلیغات بعضی بیانات در مجلس شد که ممکن است در زانها ساده شبهه و در دلی وضعف و ناامیدی ایجاد کند هنوز آن مطالب را جواب نگفتم باید بگوئیم و مذاکرات ادامه پیدا بکند یکی از بدبختی های این مملکت آنست که هر مخالف با دولتی هی گذشته را بر رخ بکشد و نقطه ضعف را در خیال خود تفته خود هی بیاید بگوید و از هان را مشوب کند آقایان نمایندگان اول قدمی که بر ملازم و حتم است که برداریم و بردولتهای خدمتگزاران لازم و واجب است باید مردم را تشجیع کرد از ضعف و از گذشته آنها را بیرون آورد و نگفت که این زمامداران همانها هستند و این سازمان برنامه همان افراد بودند که سابق بوده اند بله قبل از رضاشاه کبیر اینها ماموران بودند و اینها رجال بودند اما وقتی مواجه بارشاه کبیر شدند که دیدم کل یوم هو فی شأن من خودم راجع بسببست من بوزر دوست سال در این مجلس صحبت کردم هی بگوئیم که صد و پنجاه سال دیگران ما را ضعیف و فقیر نگاه داشته اند نه فقیر نگاه نداشته اند خواب غفلت ما فرسودگی ما نا امید شدن ما بی سبب و بی جهت عدم توجه بقوانین ملی و شجاعت

فایده رقیب - آقای شوشتری .

ایرانی ما را بقدر آورد اگر ما همان روز هم قیام میکردیم ابتدا اینطور نمیشد مگر دولت وقت روی هر مصلحتی بهین جنب آقای علاء نگفت از شورای امنیت تقاضایت را پس بگیرد گرفت چنانگرفت برای این که حس وطنخواهی و وطن دوستی روی علاقه بملکت نگذاشت پس بگیرد آقایان شما می آید انتقاد میکنید انتقاد صحیح است باید بفرمائید باید تذکر بدهید در قراردادها دولت باید توجه بکنند ولی این نکته روح منفی بافی را تشجیع نکند ما باید خودمان را نشان بدهیم بدنیای را فی یک ملت باهوش و یک ملت قوی الازاده هستیم و همین ادلمن عقیده دارم مذاکرات ادامه پیدا کند آقای جعفر بهبهانی نماینده محترم رئیس کمیسیون بودجه است در ستون مخالف اسم نوشته گریه تشریف ندارند چون تشریف ندارند انشاءالله این شبهه نرود آخر این در خارج سوء اثر دارد تصور میکنم که چون آقای جعفر بهبهانی رئیس کمیسیون بودجه مخالفند پس يك مطالب همی است آقایان اجازه بدهید مخالفین بیان در حق ایشان را بزنند موافقین هم جواب بگویند که در خارج چیزی نگویند بنگرید به بیشتر طول بکشد چه امنی دارد شما که رأی بقوریت داده اید بگذارید هر کس هر چه میخواهد بگوید ما هم استدلال داریم ما هم میفهمیم چه بگوئیم می آئیم و جواب میدهم پس بنا بدلیلی که مرض کردم عقیده دارم که این ماده واحده با موادی که در ذیلش است راجع به برنامه هفت ساله بهترین فدی می بوده که برداشته شده و بیش از این امروز نباشد و بیش از این تحول نداشته ایم بگذارید هر منتقدی هر انتقاد کننده ای بیاید حرفه ز را بزند ما جواب میدهم ما را که دشمنان ما را بزنند ما جواب میدهم استدلال و فضل هستیم میفهمیم چه بگوئیم بنا علیه این ماده معتقد این قدم مفیدی را که میخواهد بردارد برای آبادی مملکت این را بگذارید هر منتقدی بیاید حرفش را بزند و هر منتقدی بیاید جواب بگوید از اینجهت با کفایت مذاکرات مخالف

نایب رئیس - رای میگیریم در کفایت مذاکرات آقایانی که موافق هستند قیام بفرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد حالا پیشنهاد سکوتی است که از طرف آقای بزرگ ابراهیمی رسیده قرائت میشود (شرح زیر قرائت شد)

اینجناب پیشنهاد میکنند که لایحه سکوت بماند بزرگ ابراهیمی

نایب رئیس - آقای بزرگ ابراهیمی بزرگ ابراهیمی - بنده در این مدتی که این لایحه در کمیسیون مطرح بود همه اش مواضع بود چون موضوع حیاتی است آیا يك دفتهای بیشتری میشود در

يك موضوعات مهمتری ، برنامه اقتصادی چیزی نیست که اگر ما همین آسانی گرفتیم رفتیم بوزارت هم برود اگر هم خدای نخواسته بموازت هم نرفت بدبختیهائی بوجود میآورد یکی از چیزهائی که در کمیسیون و در پیشنهادات این لایحه اصولاً مورد نظر واقع نشده موضوع کارگر است که ما ببینیم که با چه مقدار کارگرواز کدام محل با چه قدرت و نیروئی میتوانیم این کار را انجام بدهیم من این موضوع را بطرز خصوصی با بعضی از آقایان وزراء صحبت کردم سه پست تربیون نیایم جناب آقای وزیر مالیه فرمودند که راهها و تأسیسات امریکا را چینی ها و امثالهم ساخته اند من هم تصدیق میکنم اما در همسایگی ما مسائل مجاور ما هر کدام مشمول ایجاد يك مؤسسات اقتصادی و يك برنامه خیلی وسیع هستند که آنها بیش از ما محتاج بکارگرند و بنده مژده میدهم که يك قسمت از کارگران ما در عراق دارند کار میکنند در مؤسسات نفتی کویت و بحرین دارند کار میکنند اگر ما بکسی کارگر بخورد کنیم دولت برای این کار گر چه فکری کرده است آقای وزیر کار که الان تشریف ندارند که بگویند اصلاً ما چکار خواهیم کرد میگویند مملکت ما ۲۲ میلیون جمعیت دارد یا زنده زاده می توانیم مردم را سیر کنیم و از آمریکا گندم میخریم میآوریم اگر آمدیم در اثر ایجاد کار این زارعین که حد اکثر قوه تولیدشان سه میلیون است يك میلیون از اینها کشیده شدند بکار تکلیف چیست این يك موضوع و موضوع دوم مسئله ریال است برای تبدیل بزرگ ما يك میلیارد و دو بیست میلیون تومان اسکناس داریم که همه اش پیش مولدین اولیه مضبوط مانده و برنگشته بیانک الان بانک دو بیست میلیون اسکناس دارد و مصرف نشده است (احمد فرامرزی - وضع کار بانک ملی بسیار خوب است) من که نگفتم بد است ببخشید گوش بدهید مرض بنده من چیز دیگر میگویم شما فراد اسکناس برای اینکار ندارید من میگویم دولت برای اینکار فکری بکنند من میگویم دولت اسکناس برای اینکار برای تولید چاپ بکنند در مقابل همان تأسیساتی که میخواهد عمل کند اگر نکرد نمیتواند احتیاج ریالی خود را تأمین کند این بود عرایض بنده که پیشنهاد سکوت دادم و چون آقای میراشرفی مخالف پیشنهاد بنده بودند اگر اجازه بفرمائید پس میگیرم و اگر اجازه نفرمائید پس نمیگیرم

نایب رئیس - پس گرفتید

بزرگ ابراهیمی - آقا میفرمائید پس نگیر (اشاره با آقای میراشرفی) برای اینکه میخواهند حرف بزنند (نمایند گان - پس بگیرند) پس گرفتیم

نایب رئیس - آقای مشایخی ۳ شب متوالی است در مجلس مانده اند و راجع باین

موضوع مطالعاتی کرده اند و میخواهند که يك تذکراتی بفرمائید ولی ما خواهش میکنیم که برای سرعت در کار صرف نظر بفرمائید

مشایخی - بنده چون طرفدار کار مثبت هستم و ملاقه دارم که کار عمرانی در مملکت زودتر انجام شود بنابراین از بحث صرف نظر میکنم (احسن - احسن)

نایب رئیس - آقای تیمورتاش

تیمورتاش (مخبر کمیسیون برنامه) - گرچه بنده با تقوه مدافع این لایحه هستم ولیکن این را نمیتوانم کتمان کنم که شخصاً زیاد موافق این که این لایحه بعنوان ماده واحده مطرح شود نبودم دلیلش هم فقط و فقط این است که عقیده منم در امور مهم مملکتی و در کارهائی که واقف باسروش کشور بازی میکنند هر چند بحث و مذاکره بیشتر بشود و نکاتی که بعقیده برخی تاریک است روشن شود بهتر است مع الوصف آراء موافق آقایان اینطور مقرر فرمودند که ماده واحده مطرح شود بنده هم حرفی ندارم اجازه میخواهم قبلاً چند نکته ای را که در نطق آقایان مخالفین محترم موجود بود عرض مجلس شورای ملی رسانم و بعد هم توضیحات خیلی خیلی مختصری راجع به این لایحه بدهم خلاصه بیانات آقای حائری زاده مخالف محترم بر این بنا استوار بود که چونکه دستگاه دیگری مطالعاتی راجع با امر برنامه کرده است چه بسا لازم نبود که مطالعات بیشتری در این زمینه بشود بنده اجازه میخواهم مثل خیلی پیش یا افتاده و مختصری در این زمینه عرض برسانم فرض بفرمائید که آقایان میخواهند يك خانه ای بسازند در مرحله اول باید مطالعه بشود که این کار بقر اخور قدرت مالی شما هم چنین بقر اخور کاری که لازم دارد و استفاده ای که از این خانه میخواهد بکنید چه نوع این خانه باید ساخته شود این يك مطالعات مفصله ای است ولی بعد از اینکه از این مرحله گذشت شما باید تازه تصمیم بگیرید راجع به اینکه چه نقشه ای اجرا بشود چند اطاق می خواهید چند طبقه میخواهید و غیره و غیر هم بعبارة اخیری در امور اجرائی از آغاز عمل تا انتها مطالعات مختلفی قطعاً لازم است شرکت مهندسين مشاور ما و راهبچار یعنی همان مورسین نودسین آمدند يك مطالعات مقدماتی در این کار کرده اند باین معنی که معلوم کردند که اگر شما میخواهید در عمران مملکت بکوشید چه چیزهائی را باید پیش توجه بفرمائید و لکن وقتی این فکر نقشه میخواهد از قوه بعمل بیاید طبیعتاً باید مطالعات دقیقتر و عمیقتری راجع به نحوه اجرا و بر آورد کار و غیره غیر هم بشود این مرحله ای است که فعلاً مهندسين مشاور ما مشغولند اما چون اساس مطالب جناب آقای حائری زاده این بود بیش از این راجع باین موضوع عرضی ندارم و اما

در آمد داشته و از این مبلغ در حدود شصت و شصت میلیون تومان یعنی ۶۶۰۰ میلیون ریال خرج کرده است پس اگر بیش از این خرج نکرده عیشش این بوده است که نداشته باید بتصویب سازمان برنامه برسد سازمان برنامه هم معذالك يك دفتر فنی (پورو تکنیک) برای همین نظارت برای اعمال همین عمل که بتواند مافوق بر این مهندسين مشاور باشد تشکیل داده است که در آنجا متخصصینی از کشورهای مختلف دنیا هستند خیال میکنم آن آقای پرود هم کانادائی است يك نفر مسیو ژیرون فرانسوی است و یک نفر انگلیسی است و گویا یک نفر هم قرار است که از کشورهای دیگر استخدام بکنند برای اینکه اینها مافوق بر این مهندسين مشاور باشند و در واقع کسانانی باشند که اعمال نظارت بر کار این مهندسين مشاور بکنند و اما از این مراحل که گذشتیم بنده يك نکته خیلی اساسی را بعرض آقایان میرسانم یکی ناظر بر یادداشتی است که دوست گرامی من جناب آقای امید سالار اینجا فرستادند و آن اینست که سازمان برنامه در فلان حوزه عمل کاری نکرده و یا نمیکند بنده در مقدمه ای که عرض کرده ام گوش کرده ام يك نکته را متذکر باشم و آن اینکه آقایان محترم برادران عزیز و ملت ایران ما وقتیکه راجع از این مهندسين مشاور که بقول اهل فن يك گذشته پرسابقه و درخشانی در ایران دارد یعنی کامیسا کس فرمودند که بنده وظیفه خود میدانم که عرض کنم که کادرفنی ایران خودش را مدیون به کامیسا کس و تعلیماتی که کامیسا کس داده است میدانم و این يك حقیقتی است که نمیشود انقضای کرد (وزیر دارائی - اگر شما نمیفرمودید بنده میگفتم) و این مدرسه و مکنتی بود برای اینکه جوانهای ما همین جوانهای ما که با استعدادی که در آنقدر زنده همه کاره را بکنند و تمام امور فنی انجام بدهند این ها کامیسا کس برایشان آسف بود و اما يك چیزی که جناب ایشان فرمودند و بنده لازم میدانم که توضیح بدهم اینست که فرمودند مهندسين مشاور مختار خواهند بود در اینکه هر نحوی که بخواهند عمل بکنند بنده ناگزیر باید عرض کنم که اینطور نیست سازمان برنامه همیشه و در تمام مراحل نظارت کامل و دقیق دارد و در قانون این طور نوشته است که نظارت کامل و دقیق باید داشته باشد در این کارها در ماده ۱۰ قانون در نحوه اجرای این عمل و نظارتی که سازمان برنامه دارد معصوماً صریح است حتی در کمیسیون بنده تعجب می کنم که جناب آقای افشار خوشبختانه تشریف داشتند و باید بخوبی واقف باشفد که هنگامیکه ماده ۱۰ مطرح بود همین موضوع که حدود اختیار مهندسين مشاور تا چه اندازه است موضوع بحث طولانی شد حتی مورد مذاکره خود

بنده قرار گرفت بالاخره در ماده ۱۰ تصریح شده است که مهندسين مشاور در تحت کنترل و نظارت همیشگی سازمان برنامه هستند تمام نقشه هایشان و تمام برنامه اجرایشان باید بتصویب سازمان برنامه برسد سازمان برنامه هم معذالك يك دفتر فنی (پورو تکنیک) برای همین نظارت برای اعمال همین عمل که بتواند مافوق بر این مهندسين مشاور باشد تشکیل داده است که در آنجا متخصصینی از کشورهای مختلف دنیا هستند خیال میکنم آن آقای پرود هم کانادائی است يك نفر مسیو ژیرون فرانسوی است و یک نفر انگلیسی است و گویا یک نفر هم قرار است که از کشورهای دیگر استخدام بکنند برای اینکه اینها مافوق بر این مهندسين مشاور باشند و در واقع کسانانی باشند که اعمال نظارت بر کار این مهندسين مشاور بکنند و اما از این مراحل که گذشتیم بنده يك نکته خیلی اساسی را بعرض آقایان میرسانم یکی ناظر بر یادداشتی است که دوست گرامی من جناب آقای امید سالار اینجا فرستادند و آن اینست که سازمان برنامه در فلان حوزه عمل کاری نکرده و یا نمیکند بنده در مقدمه ای که عرض کرده ام گوش کرده ام يك نکته را متذکر باشم و آن اینکه آقایان محترم برادران عزیز و ملت ایران ما وقتیکه راجع از این مهندسين مشاور که بقول اهل فن يك گذشته پرسابقه و درخشانی در ایران دارد یعنی کامیسا کس فرمودند که بنده وظیفه خود میدانم که عرض کنم که کادرفنی ایران خودش را مدیون به کامیسا کس و تعلیماتی که کامیسا کس داده است میدانم و این يك حقیقتی است که نمیشود انقضای کرد (وزیر دارائی - اگر شما نمیفرمودید بنده میگفتم) و این مدرسه و مکنتی بود برای اینکه جوانهای ما همین جوانهای ما که با استعدادی که در آنقدر زنده همه کاره را بکنند و تمام امور فنی انجام بدهند این ها کامیسا کس برایشان آسف بود و اما يك چیزی که جناب ایشان فرمودند و بنده لازم میدانم که توضیح بدهم اینست که فرمودند مهندسين مشاور مختار خواهند بود در اینکه هر نحوی که بخواهند عمل بکنند بنده ناگزیر باید عرض کنم که اینطور نیست سازمان برنامه همیشه و در تمام مراحل نظارت کامل و دقیق دارد و در قانون این طور نوشته است که نظارت کامل و دقیق باید داشته باشد در این کارها در ماده ۱۰ قانون در نحوه اجرای این عمل و نظارتی که سازمان برنامه دارد معصوماً صریح است حتی در کمیسیون بنده تعجب می کنم که جناب آقای افشار خوشبختانه تشریف داشتند و باید بخوبی واقف باشفد که هنگامیکه ماده ۱۰ مطرح بود همین موضوع که حدود اختیار مهندسين مشاور تا چه اندازه است موضوع بحث طولانی شد حتی مورد مذاکره خود

خطای محض و اشتباه است من وظیفه خود میدانم این را در روز اول عرض بکنم برای این که تصور تغافل و غیر هم نشود احتیاجات مالات دولتی است مختارچی که برای این کارها لازم است خیلی بیشتر از اینهاست معصوماً بکدام سافات و کمی جمعیت بنابراین واقف آنچه را که کوشش شده است این است که با این مبلغی که داریم يك برنامه نسبتاً موزونی بوجود بیآوریم و ماده دوم این قانون که مخصوصاً ناظر بر همین قسمت است بنده اجازه میخواهم که چند رقم عرض بکنم که توجه بفرمائید جنبه عمرانی مطلب که بیشتر قسمت کشاورزی و آبیاری است از یکطرف و جنبه عمومی مطلب که فرهنگ و بهداشت است از طرف دیگر رعایت شده است برای آبیاری و سدسازی مبلغ ۶۶۹۴ میلیون ریال پیش بینی شده است برای دفع آفات که این واقف جنبه عمرانی قطعی دارد مبلغ ۱۱۱۹ میلیون ریال پیش بینی شده برای دفع آفات حیوانی و اموردام مبلغ ۱۱۵۰ میلیون ریال پیش بینی شده که مجموع قسمت کشاورزی و آبیاری و دام و دغه آفات حیوانی ۱۸۲۱۸ مایون ریال است و اما راجع به بهداشت واقف خیال میکنم که جناب آقای وزیر بهداشتی که تشریف ندارند باید خیلی متشکر باشند از سازمان که خیلی در این زمینه کمک شده است چونکه ۶۲۲۶ میلیون ریال برای امور بهداشتی پیش بینی شده است برای فرهنگ ۲۷۵۷ میلیون ریال تخصیص داده اند اما يك نکته ای که باید توجه بفرمائید (بنده معذرت میخواهم از اطلاع کلام) يك نکته ای که باید توجه بفرمائید این است که سازمان برنامه رأساً بهیچوجه مجری این عملیات نخواهد بود مگر در صورتیکه دولت واقفاً هیچگونه دستگاه دیگری نداشته باشد که بوسیله آن این عملیات را انجام بدهد والا سازمان برنامه طبق صریح ماده ۴ و ماده ۱۰ همین قانون جنبه های اجرائی را بعهده نخواهد داشت مگر در صورتیکه عرض کردم دستگاهی نباشد که بتواند این کار را انجام بدهد ماده ۸ مربوط بدرآمد نفقو تقسیم آن بین دولت و سازمان برنامه است در سه سال اول این را بنده ناگزیر عرض کنم که در سه سال اول پس از انجام تمام مخارج و حوائج شرکت ملی نفط مازادی که باقی بماند در اختیار وزارت دارائی خواهد بود در سه سال بعد ۸۰ درصد متعلق بسازمان برنامه و ۲۰ درصد بجهان ترتیب که عرض کردم متعلق بدولت خواهد بود البته اگر جناب آقای وزیر دارائی مقتضی بدانند خودشان بیان خواهند فرمود بنده هم در اختیار آقایان هستم و هر يك از آقایان که امری داشته باشند حاضر ماده ۱۱ تشریح ضمیمت از کسان

سازمان است معصوماً تصریح شده است که هیئت نظارت که موجود و مخلوق مجلس است این عرض را میکنم که اختیاراتش کم نشود و با همان اختیاراتی که در قانون سابق داشته است نظارت کلی داشته باشد ماده ۱۷ این لایحه در واقع ژورسین پرودانس است (دکتر جزایری - بسیار ماده خوبی است) دیگری مربوط با اضافه بهاست این را باید عرض کنم که ژورسین پرودانس در ایران سابقه زیادی نداشته و بسیار بسیار وقت شده است و این را جزء مواد مترقی این لایحه باید دانست اگر آقایان توضیحات بیشتری لازم داشته باشند بنده عرض خواهم کرد در ماده ۱۸ تصریح شده است که بعضی این که عملیات تمام شود سازمان برنامه آنچه را که تمام کرده است باختیار دولت برای بهره برداری می گذارد و این جا ناگزیرم عرض کنم که سازمان برنامه بهیچوجه مجاز نیست که در قسمت بهره برداری از آنچه که میسازد و میبازد در مداخله بکنند البته آقایان خواهند فرمود که پس این کارخانه هائی که دارد چیست؟ این را بنده ناگزیرم عرض کنم که این بقایای بانک صنعتی است و سازمان برنامه من حیث وارث سهام دولت یعنی مخیر سهام دولت عمل میکنند من حیث سازمان برنامه و بهمین لحاظ است که بودجه شرکت های تابعه سازمان برنامه جزء بودجه کل اداری سازمان برنامه نیست و ما معصوماً عقیده بودیم که این موضوع در این قسمت تصریح بشود عرض دیگری ندارم و اگر آقایان هر امری داشته باشند و هر توضیحی بخواهند با کمال میل حاضرم عرض کنم

نایب رئیس - آقای وزیر دارائی (حائری زاده - ماده ۸ بنده فراموش شد) آقای وزیر دارائی اجازه خواستند

حائری زاده - بعد از ایشان فراموش نشود

وزیر دارائی (دکتر سجادی) - دوره ۱۸ تقنینیه با اعتقاد بنده یکی از ممتازترین و پرثمرترین ادوار قانونگذاری مجلس شورای ملی بشمار میرود آقایان با منتتهای حسن نیت با علاقمندی تام و کمال توجه فرمودید يك موضوعی که برای مملکت صورت معما پیدا کرده بود و بنا به مسئله نفت نامیده میشد با ایات و کاردانی توجه آقایان بحد الله ختم شد مطلب دومی که بسیار قابل اهمیت بود و همین سر نوشت را پیدا که موضوع تعیین سیاست خارجی دولت بود که با آیداد کارهومی مات ایران آقایان سیاست خارجی بسیار روشن دولت تصدیق و تأیید فرمودند (صحیح است) خوشبختانه امروز مرحله متمم و مکمل آن اقدامات گذشته است آقایان دعوت شده اید که در يك لایحه بسیار مهم و مفیدی بررسی کرده و این لایحه را تصویب بفرمائید بر کسی

یوشیده نباشد که لایحه سازمان برنامه لایحه بسیار ضروری و امری طبیعی است که تصویب شود وجود برنامه در زندگی افراد مؤثر است در زندگی مملکتها و ملت‌ها با طریق اولی بنده هر چه در اظهارات آقایان مخالفین تفرس کردم چیز مهمی دستگیرم نشد جناب آقای حائری زاده راجع به ملیت گذشته بیاناتی فرمودند و صحبت هم بود ایشان فرمودند در گذشته بدست کمیته‌های مختلف از جمله موریسن نودسن و شرکت یاهیت ماوراء بعار مطالعاتی برای برنامه هفت ساله بعمل آمده بود ما هم تصدیق میکنیم اما همان طوری که آقای مغیر توضیح دادند مطالعات مختلف است یکی مطالعات مقدماتی است برای اینکه تحقیق بکنیم این کار ضروری است انجام شود یا خیر مرحله دوم مطالعات فنی است در این مطالعات فنی تمام کارها باید روشن شود آساختن این سد که قبلاً ضروری تشخیص کردیم بچه صورتی انجام بشود خاکمی باشد؟ سنگی باشد؟ بتنی باشد ارتفاع دیوار سد چقدر باشد آیا باید بعد از جمع شدن آب از آن استفاده انرژی کرد یا خیر آیا صرفه دارد یا نه اینها مطالعاتی است که باید بدست اهل فن بشود (صحیح است) ممکن نیست بدون چنین مطالعات اساسی و عمیقی دست بکار شد بنده خیال میکنم که ایشان هم با این فکر مخالف نباشند که اینکار محتاج مطالعه است در قسمت بیانات جناب آقای افشار بک قسمت تقدیمت راجع به اجرای قراردادها که آن البته عنداللزوم از طرف همکاران دیگر بنده راجع به قسمت فنی آن جواب گفته خواهد شد اما نکته‌ای که بنده لازم بجواب میدادم این بیانات ایشان است میگویند مطلقاً تصور نمیرفت که روزی این بنگاه اقتصادی یعنی سازمان برنامه وزارتخانه‌های ما را بصورت دوائر تابعه در آورده و خود نیز مورد استثمار سیاسی و اقتصادی اجانب واقع گردد (حائری زاده - حقیقت اینست) کمال تأسف است از چنین فکری اگر تصور برود سازمان برنامه دوائر دولتی را تحت نفوذ قرار دهد قضیه معکوس است دولت خودش را در مقابل مجلس مسئول سازمان برنامه میدانند و همچنین ممکن نیست غیر از این ما تصور بکنیم چطور میفرمائید استعمار استعماری یعنی چه؟ در تمام دنیا ملاحظه میفرمائید در مالکی که صدراعضد استقلال آنها هرگز است و موجود بستان سالهای طولانی و قرون متداری هست از متخصصین خارجی استفاده می کنند در مملکت سوئیس شما انگلیسی می بینید که کار می کند در انگلستان شما آمریکایی می بینید آنچه در انگلستان و آمریکا مورد استفاده است چطور وجود چند نفر متخصص خارجی ممکن است ما را باین فکر بیندازد که بگوئیم استعمار این اشتباه است ما

چنین چیزی را اصلاً قبول نداریم (دکتر عدل - اشتباه فرمودند) آقای بزرگ ابراهیمی فرمودند که شما آیا فکر کرده‌اید تأثیر اجرای این برنامه را در شئون اقتصادی این کشور؟ فرمودند بیم این میرود که کارگر بجد کافی نداشته باشیم عرض کردم بایشان اولاً شما می‌خواهید چون این احتمال ضعیف میرود که در موقع توسعه کارگر نداشته باشیم ما دست بکار نزنیم؟ آیا واقعاً باید این مورد فکر کرد چون محتمل است که مثلاً سال ششم عهد کارگران فعلی مملکت برای انجام برنامه کافی نباشد ما ابد است بکار عملی نشویم (حشمتی - آرزوی همه اینست خدا کند اینطور باشد) آرزوی همه این است بایشان عرض کردم در ممالک دیگر دنیا این قبیل مسائل حل شده است تمام اینها راه حل دارند و تصور هم نمی‌فرمائید که ما آمدیم چنین برنامه‌ای تدوین کردیم بدون اینکه امکان اجرای عملیات برنامه را در سایر شئون اقتصادی مملکت از نظر دور داشته باشیم بنده در موقعی که افتخار خدمتگزاری در زمان شاه فقید داشتم در سه سال اخیر سلطنت آن فقید ۸۳ هزار کارگر در روز برای کارهای ساختمان راه آهن و راه شوسه کار می‌کردند اما بعد از آن که این ۸۳ ضرب درده بشود و واقعه‌موقعی برسد که دیگران تقاضای کار از مملکت ما بکنند چرا ما کارگران باشیم بطور مطلق و مجمل خواستیم بایشان عرض کنم که این جنبه‌های قضیه کاملاً مورد بررسی بوده است بنده استفاده میکنم از این موقع و خطاب بکلیه آقایان مامله و فعاله مملکت از کارمندان و خدمتگزاران صنعتگران و کشاورزان و بازرگانان و کارگران عرض میکنم بیائیم دست به دست هم بدهیم با ایجاد و علاقه کامل تحت راهنامه‌های حکیمانه و تعلیمات مبدعانه شاهنشاه خودمان سر نوشت خودمان را بر سر نوشت مملکت و سر نوشت ایران عزیزم مربوط و متصل کنیم (صحیح است) بایک روح همکاری و وحدت بیائیم کشتی سعادت ایران را بساحل رستگاری بساحل رفاه و آسایش ملت ایران برسانیم (احسن) بنده یک کلمه را در خانه‌م می‌خواستم عرض بکنم و آن اینست که در لایحه از طرف دولت ذکر کمیسیون برنامه بطور مطلق شده است مراد دولت از کمیسیون برنامه کمیسیون برنامه مجلس است در هر کجا ذکر شده است کمیسیون برنامه مراد کمیسیون برنامه مجلس است بکنم از این لایحه‌ای که ما آورده‌ایم بمجلس تذکر جناب آقای وزیر دارائی را جوری اصلاح بکنم که منافات با قانون اساسی نداشته باشد من چیزی خلاف قانون نمی‌خواهم بگویم من می‌خواهم تأیید بکنم و روشن بکنم.

دکتر جزایری - طبق ماده ۱۴۳ آیین نامه مجلس بنده اخطار دارم **نایب رئیس** - ماده را بخوانید **دکتر جزایری** - اخطار راجع به بنامی بودن طرح ها و لوایح باقوانین کشور عرض کنم آقا بزرگترین قانون در مملکت مجلس شورای ملی مطلبی خدای نگردد گفته شد که باقانون اساسی منافات داشته باشد بنابراین بایستی این تذکر داده شود عرض کنم چون فرمودند جناب آقای وزیر دارائی که این لایحه‌ای که ما آورده‌ایم بمجلس مقصود از مجلس قوه مقننه است من خواستم تذکر جناب آقای وزیر دارائی را جوری اصلاح بکنم که منافات با قانون اساسی نداشته باشد من چیزی خلاف قانون نمی‌خواهم بگویم من می‌خواهم تأیید بکنم و روشن بکنم.

نایب رئیس - در این مورد پیشنهاد رسیده و موافق و مخالف صحبت خواهند کرد این اخطاری که شما میکنید باید ماده اش را بخوانید

دکتر جزایری - راجع بمخالفت طرح لوایح با قوانین کشور است اینکه در طرح قانون برنامه مجلس بطور مطلق نوشته شود مخالف قانون اساسی است عرض کنم اصل ۱۸ قانون اساسی میگوید: قرار بگردد بنده خواستم این نکته در اینجا تذکر داده شود که در موقع خودش در خود لایحه این مطلب توضیح و تبیین شود

نایب رئیس - پیشنهادات را قرائت کنید.

دکتر جزایری - طبق ماده ۱۴۳ آیین نامه مجلس بنده اخطار دارم **نایب رئیس** - ماده را بخوانید **دکتر جزایری** - اخطار راجع به بنامی بودن طرح ها و لوایح باقوانین کشور عرض کنم آقا بزرگترین قانون در مملکت مجلس شورای ملی مطلبی خدای نگردد گفته شد که باقانون اساسی منافات داشته باشد بنابراین بایستی این تذکر داده شود عرض کنم چون فرمودند جناب آقای وزیر دارائی که این لایحه‌ای که ما آورده‌ایم بمجلس مقصود از مجلس قوه مقننه است من خواستم تذکر جناب آقای وزیر دارائی را جوری اصلاح بکنم که منافات با قانون اساسی نداشته باشد من چیزی خلاف قانون نمی‌خواهم بگویم من می‌خواهم تأیید بکنم و روشن بکنم.

نایب رئیس - در این مورد پیشنهاد رسیده و موافق و مخالف صحبت خواهند کرد این اخطاری که شما میکنید باید ماده اش را بخوانید

دکتر جزایری - راجع بمخالفت طرح لوایح با قوانین کشور است اینکه در طرح قانون برنامه مجلس بطور مطلق نوشته شود مخالف قانون اساسی است عرض کنم اصل ۱۸ قانون اساسی میگوید: قرار بگردد بنده خواستم این نکته در اینجا تذکر داده شود که در موقع خودش در خود لایحه این مطلب توضیح و تبیین شود

نایب رئیس - پیشنهادات را قرائت کنید.

برگردم ، بنده که خارج از موضوع صحبت نمیکنم قربان عرض میکنم که بنده یکی از اشخاصی بودم که عضویت کمیسیون مختلط رسیدگی بطرح قانون سازمان برنامه هفت ساله دوم را داشتم در سو کمیسیون مطالب خیلی مهمی مذاکره شد که از نظر آبادی و عمران و بالابردن سطح تولیدات اعم از تولیدات کشاورزی و صنعتی و استخراج معادن تمهیداتی شده که اغلب آقایانی که در کمیسیون تشریف نداشتند اطلاع ندارند ملت ایران هم اطلاع ندارد باید این مطالب در اینجا گفته شود و هیئت دولت هم تأیید کند که بعداً اگر این مطالب عمل نشد معلوم باشد که مسئول دستگاه کیست ملاحظه میفرمائید آقایان میخوایند ۷۰ میلیارد ریال اجازه بدهید که بموجب این قانون سازمان برنامه طرح و نقشه‌اش را بکشد بدهد وزارت خانه ها و ادارات دولتی مربوطه این را اجرا کنند آنوقت می‌آید میگویند کمیسیون برنامه که در تمام چیزها اختیار دارد که این پیشنهاد را رسیدگی کند از شعب انتخاب بشود بنده پیشنهاد کردم که این کمیسیون همه ساله مقارن انتخاب هیئت رئیس مجلس از مجلس انتخاب شود (بکنفر از نمایندگان - بسیار هم خوب است آقا) اجازه میفرمائید آقایان چشم‌مان را ببندیم و بدون رودربایستی عرض کنیم که مملکتی بودیم که صادرات غلات داشتیم از وقتی که دولت در این موضوع دخالت کرده است باید همه ساله از خارج بیآوریم ولی برنج را چون دولت مداخله نکرده است همه ساله تأمین است و حتی صادرات آن هم روز بروز اضافه میشود ولی گندم وجودش دست دولت است باید همه ساله از خارج گندم وجو وارد کنیم توجه میفرمائید آقایان ماسالی ۶۰ میلیون ایره و ارات داریم ۳۰ میلیون قندوشکر و یارچه‌های نخی و سیمان و چای است در کمیسیون سازمان برنامه آقای کمیسیون معدود بآن موادی است که در لایحه است و در لایحه‌ای که ایشان تقدیم کردند قطع نظر از مطالب دیگر عنوانی راجع به مجلسین نبود بلکه عنوان مربوط خودشان یک تصمیمی داشته‌اند که در موقع رسیدگی کمیسیون در لایحه ذکر نشده است بنا بر این موضوعی ندارد که اینجا مطرح شود.

نایب رئیس - آقای وزیر دارائی میفرمائید.

وزیر دارائی - آقا فرمودند که بنده این مطلب را در کمیسیون نگفتم آقایانی که حضور داشتند بخوبی بخاطر دارند که در روز آخر مخصوصاً تصریح کردم که مراد دولت از کمیسیون برنامه مجلسین است جناب آقای نخست وزیر

میکنم چون موضوع مهم است باید هفتاد میلیارد ریال خرج بشود بنده عرض کردم که از شعب انتخاب بشوند، مجلس انتخاب کند (تیمورتاش - چرا همکار خودتان فحش میدهند؟)

نایب رئیس - آقای مغیر میفرمائید **تیمورتاش** - جناب آقای خرازی تشریف آوردند یک مشت کلیات در کلیات یافتند برای اینکه پیشنهاد خودشان صحبت بکنند این کلیات را بنده حرفی ندارم کلاً واقعاً خارج از موضوع بود اما راجع به پیشنهادشان جسارت میکنم آقای خرازی شما چراسبت بهمکارانتان اهانت میکنید میفرمائید که از مجلس انتخاب بشوند مگر اینها که انتخاب شده اند خارج از مجلس است نمایندگان از همین کسانی هستند که خود شما انتخاب کرده‌اید چه مزیتی دارد که از مجلس انتخاب بشوند یا از شعب مخالفم

نایب رئیس - پس گرفتند **پیشنهاد دیگر قرائت میشود**

صدرزاده - بنده محار نظامنامه‌ای دارم

نایب رئیس - طبق چه ماده‌ای؟ **صدرزاده** - ماده ۱۰۵

نایب رئیس - میفرمائید قرائت کنید **صدرزاده** - ماده ۱۰۵ باین شرح است: لوایح قانونی که از طرف دولت پیشنهاد میشود باید دارای موادی متناسب با اصل موضوع باشد و دلایل لزوم آن در مقدمه لایحه بطور وضوح درج و عنوان قانونی نیز در آن معین شده باشد نسبت به بیانی که جناب آقای وزیر دارائی فرمودند بنده توضیحی دارم که بنان ایشان با این ماده مخالف است اجازه میفرمائید عرض کنم.

نایب رئیس - میفرمائید **صدرزاده** - لایحه‌ای که دولت میدهد در کمیسیون رسیدگی میشود رسیدگی کمیسیون معدود بآن موادی است که در لایحه است و در لایحه‌ای که ایشان تقدیم کردند قطع نظر از مطالب دیگر عنوانی راجع به مجلسین نبود بلکه عنوان مربوط خودشان یک تصمیمی داشته‌اند که در موقع رسیدگی کمیسیون در لایحه ذکر نشده است بنا بر این موضوعی ندارد که اینجا مطرح شود.

نایب رئیس - آقای وزیر دارائی میفرمائید.

وزیر دارائی - آقا فرمودند که بنده این مطلب را در کمیسیون نگفتم آقایانی که حضور داشتند بخوبی بخاطر دارند که در روز آخر مخصوصاً تصریح کردم که مراد دولت از کمیسیون برنامه مجلسین است جناب آقای نخست وزیر

هم تشریف داشتند **نایب رئیس** - آقای وزیر راه توضیحی دارید میفرمائید **وزیر راه** - جناب آقای افشار نماینده محترم مجلس شورای ملی در جلسه روز سه شنبه ۲۶ دیماه ۱۳۴۴ اظهاراتی فرمودند که قسمتی از آن مربوط بکارهایی است که سازمان برنامه و وزارت راه انجام میدهند. بدینجهت مبادرت بعرض جواب میشود اعتراضات جناب آقای افشار مربوط بمسائل زیر است

- ۱ - در لزوم انعقاد قرارداد با مهندسین مشاور برای مطالعه نقشه‌ها و طرح‌ها
- ۲ - ایراداتی بقراردادهای منعقد شده با مؤسسات هانری پولی - جان مولم کامیسا کس و بریانت کوهون
- اینک جواب هر یک از اعتراضات فوق باطلاع آقایان نمایندگان محترم میرساند
- ۱ - لزوم انعقاد قرارداد با مؤسسات مهندس مشاور
- انعقاد قراردادهای مهندس مشاور برای تهیه طرح و نقشه عملیات و نظارت در اجرای آن بعمل زیر لازم و ضروری بوده است
- ۱ - در حال حاضر چه در دستگاههای دولتی و چه در سازمان برنامه برای تهیه طرح و نقشه عملیات مخصوصاً بانوجه بهجم کارهایی که باید انجام شود چه از جهت تعداد مهندسین و کارمندان فنی و چه از نظر تجربه کادر فنی و وسائل کار مجهز نیستند
- ۲ - حتی در کشورهای مترقی که سالها سابقه و تجربه در عملیات صنعتی و فنی اندوخته اند چه دولت و چه مؤسسات خصوصی هر موقع بخواهند کاری انجام دهند تهیه طرح و نقشه و نظارت در اجرای آنرا با مؤسسات مهندس مشاور مراجعه میکنند و پیدایش این مؤسسات در کلیه کشورهای مترقی خود بهترین دلیل لزوم آن بوده است
- ۳ - در تمام کشورها تجربه ثابت نموده که ارجاع کارها بمهندس مشاور از انجام آن توسط خود صاحب کار ارزانتر تمام میشود
- اینک با اعتراضات نماینده محترم بقراردادهای منعقد شده با مؤسسات هانری پولی - جان مولم - کامیسا کس - و بریانت کوهون پاسخ عرض میشود
- الف - قرار داد هانری پولی برای مطالعه طرح و تهیه نقشه و نظارت در عملیات ایجاد دو کارخانه سیمان در درود و منجیل منعقد شده است جناب آقای افشار اظهار نموده اند ۱۲۰۰۰۰ ایره انگلیسی باین جمع وجوه پرداخت شده است و حال اینکه کارخانه هانری پولی ۹۶۷۲۲ ایره ۳۱۵۷۵ ایره انگلیسی بوده است. چون اظهار فرمودند که دو کارخانه موصوف مناقصه و انجام عمل مناقصه و نظارت در

بایستی توضیح عرض شود که خرید کارخانجات بمناقصه بین المللی گذارده شده و مناقصه پرونده کارخانه منجیل مؤسسه آلمانی پولی زیوس و برنده مناقصه کارخانه درود مؤسسه آگارا آن شده‌اند

ب - در مورد قرارداد با شرکت جان مولم جناب آقای افشار اظهار فرموده‌اند شرکت جان مولم انگلیسی طبق ماده ۱۴ قرارداد منعقد شده است بحساب ماعادل ده میلیون ریال ماشین آلات و مصالح ساختمانی از مالک متعدده پادشاهی انگلیس خریداری و وارد نماید

بایستی توضیح عرض شود که طبق ماده ۱۴ قرارداد منعقد با جان مولم در صورتی که سازمان برنامه بخواهد از قرارداد اعتبار استفاده نماید ماشین آلات مورد لزوم را از طریق مناقصه و قیاس باقیمت های بین المللی بشرط آنکه نتیجه مناقصه عادلانه باشد خریداری نمینماید و اگر قیمت های انگلستان عادلانه نباشد و یا سازمان نخواهد از اعتبار مذکور استفاده نماید ماشین آلات و سایر لوازم را خریداری نمینماید که اینک بارتی اول قرار شده که مناقصه بین المللی گذارده شود

همچنین جناب آقای افشار فرموده‌اند طبق بندب ماده ۱۴ قرارداد رسیدگی بحساب جان مولم از سازمان برنامه سلب و در اختیار حسابداران خارجی قرار گرفته است باید توضیح داد که حسابهای که توسط حسابداران قسم خورده یعنی دستگاههایی که مورد اعتماد بین المللی هستند رسیدگی میشود مربوط بمخارجی است که جز بمعرض اعلام آن بدون استثناء بصوب و نظارت سازمان برنامه به عمل می‌آید و این افلام در دفتر ثبت میرسد و وظیفه حسابداران قسم خورده تطبیق ارقام و تبیین صحت ثبت و نتیجه آنهاست و این که فرموده اند شرکت جان مولم تاکنون مبلغ ۶۸۰ میلیون ریال و ۸ میلیون ایره انگلیسی از سازمان برنامه دریافت داشته و جمع وجوه دریافتی جان مولم تا این تاریخ میباید که قسمت عمده آن برای خرید احتیاجات فوری و ضروری ماشین آلات و لابراتوار و حقوق کمر کی بمصرف رسیده است و اما راجع باینکه فرموده طبق بند (د) از ماده ۲۴ و قمره (ه) از ماده (۳) انعقاد قراردادها و تهیه اسناد مناقصه را نیز برای ساختن قطعات بعهد شرکت و مهندسین ایجاد دو کارخانه سیمان در درود و منجیل منعقد شده است جناب آقای افشار اظهار نموده اند ۱۲۰۰۰۰ ایره انگلیسی باین جمع وجوه پرداخت شده است و حال اینکه کارخانه هانری پولی ۹۶۷۲۲ ایره ۳۱۵۷۵ ایره انگلیسی بوده است. چون اظهار فرمودند که دو کارخانه موصوف مناقصه و انجام عمل مناقصه و نظارت در

اجرای کارها میباشد و کلیه برنامه های کار طبق نظر وزارت راه شرکت جان مولم ابلاغ میگردد .

ج - اما قرارداد با کامیسا کس چون جناب آقای افشار با اشاره بماده (ده) قرارداد منعقد با کامیسا کس حق الزحمه برای مطالعه برای بنادر خرمشهر و شاهپور را بسیار گزاف دانسته اند توضیحاً بعرض میرساند خدماتی را که موسسه کامیسا کس بموجب قرارداد منعقد باید انجام دهد برقرار است .

الف - اعزام هیئت مهندس برای مطالعه محلی ب - تهیه طرحهای مقدماتی و قطعی و تهیه اسناد و مدارک مناقصه و انجام آن

ج - نظارت در اجرای کارها در مورد بند الف آنچه که با کامیسا کس پرداخت می شود عبارت است از کلیه هزینه های واقعی مطالعه با اضافه ۲ درصد جمع مخارج این عملیات که از ۵ میلیون ریال تجاوز نخواهد کرد بطوری که حق الزحمه کامیسا کس از ۱۲۵۰۰۰۰ ریال بیشتر نخواهد بود در مورد بند ب حق الزحمه کامیسا کس فقط عبارت است از صدور صد حقوق و مزایای مهندسی آن موسسه که بایران می آیند و صد و پنجاه درصد حقوق مهندسی که در انمارک روی طرح بنادر کار میکنند کلیه هزینه های دفتری مربوط بطرح نقشه ها در این قسمت ملحوظ شده است و جمع این هزینه ها بهر حال ۳ و نیم درصد جمع ساختمان بنادر تجاوز نمی نماید .

د - قرارداد با موسسه کوهون جناب آقای افشار اظهار داشتند موسسه ای - کا - هو یعنی تشکیلات هواپیمائی کشوری بین المللی که از موسسات تابعه ملل متحد است حاضر به نوع کمک هست و چرا از این موسسه استفاده نشده و برای اصلاح فرودگاهها با موسسه برائیات کوهون قرارداد بسته اند بایستی توضیح عرض شود که اطلاعات موسسه ای - کا - هو بیشتر جنبه کلی دارد و ناظر بر دستگاههای هواپیمائی است و ربطی با ساختمان فرودگاه و تجهیز و تکمیل وسائل آن ندارد و بنا بر این ما ناگزیر بودیم از موسسه مهندسی مشاور استفاده کنیم و باید عرض کنم در خاتمه که کارها بخوبی انجام گرفته و اطمینان کامل حاصل است که در آتی نزدیک دو بند مرتب آماده شود .

نایب رئیس - پیشنهاد دیگری قرائت میشود .

(پیشنهاد آقای نورالدین امامی بشرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم بعد از عبارت تصویب کمیسیون برنامه کلمه مجلسین اضافه شود

نایب رئیس - آقای امامی نورالدین امامی - آقایان رفقای

گرامی عزیز من در این مدت توجه فرموده اند من شخصاً آدمی هستم اصولی که همیشه تابع نظرا کثرت هستم و همیشه گوش میدهم، بفرمایشات و بیانات آقایان از دو جهت یکی اینکه بمعلومات من اضافه شود انشاءالله

یکی هم اینکه این تشکیلات برای مشاوره است موافق باید عرضش را بکنند آقایان هم توجه میفرمایند مخالف هم باید عرضش را ببینند آقایان نمایندگان معظم تقدیم میکنند و آقایان محترم توجه میکنند و قضاوت میکنند (دکتر زیر نیاید در حدود قانون اساسی) البته این بقعه و بارگاه با قانون اساسی است. ما حافظ قانون اساسی هستیم ماهمه ایرانی هستیم ایرانی برخلاف قانون اساسی عملی نمیکند و نخواهد کرد (صحیح است) آقایان توجه بفرمایند جناب آقای دکتر هم توجه بفرمایند ما برای مشاوره فی الامر اینجا نشسته ایم . بعضی نشسته خوانند بعضی شکسته خوانند آن ماده را که جناب آقای دکتر جزایری سرور معظم وسید عزیز من که گاهی هم جوشی میشوند قرائت کردند از قانون مقدس اساسی

(دکتر جزایری - يك ماده دیگر هم دارد) سر جدت گوش بده من تابع نظر آقایان هستم تسویه امور مالیه جرح و تعدیل بودجه تغییر در وضع مالیاتها و رد و قبول عوارض و فروعات همچنان ممیزی های جدید که از طرف دولت اقدام خواهد شد بتصویب مجلس خواهند بود آن اصل چندم بود؟ (دکتر جزایری - اصل ۶۶ را هم قرائت بفرمائید) چشم نوکرت هم هستم ، اصل ۶۶ - پس از انعقاد سنا تمام امور باید بتصویب هر دو مجلس باشد اگر آن امور در سنا یا از طرف هیئت وزرا عنوان شده باشد باید اول در مجلس سنا تنقیح و تصحیح شده

با کثرت آراء قبول و بعد بتصویب مجلس شورای ملی برسد ولی اموری که در مجلس شورای ملی عنوان میشود بر عکس از این مجلس بمجلس سنا خواهد رفت مگر امور مالیه (دکتر جزایری - امور مالیه نه امور بودجه) قربانان بروم يك نایب تأمل بفرمائید من عرض را بکنم جناب آقای دکتر یا هر کدام از رفقا شریف بیاورند فرمایشاتشان را بفرمایند حضرت عباس اگر فرمایش آقایان من بامنطق خودم تطبیق کردم درست تر بود پیشنهاد رایس میگیرم اجازه بفرمائید میگویم مگر امور مالیه که مخصوص مجلس شورای ملی است (احسن است) و قرارداد مجلس در امر مذاکره با اطلاع مجلس سنا خواهد رسید (صارمی - نظر مشورتی است بقیه را هم بفرمائید خیلی مهم است) اجازه بفرمائید که مجلس مذکور ملاحظات خود را بمجلس ملی اظهار نماید ولیکن مجلس ملی مجاز است ملاحظات سنارا بعد از مذاقه لازم قبول یابد کند . درست ، این قبول اولاً کمیسیون است و مجلس سوای کمیسیون است (عمیدی نوری - ضمانت اجرائی دارد شما که رئیس مجلس هستید این بیان را بفرمائید) جناب آقای عمیدی نوری بنده رئیس هم باشم نوکرت آقایان هستم با منطق عرضم را میکنم صحبت مالیات گرفتن نیست ، جناب آقای دکتر جزایری عرضم را گوش بدهید ، صحبت مالیات گرفتن نیست صحبت دخل و

خرج مملکت نیست ، جناب آقای دکتر جزایری، عرض بنده را گوش بدهید، اجازه بدهید من بامنطق عرض خودم را عرض کنم، لایحه میآورند از فلان محل فلان مالیات را بگیرند این مربوط بمجلس است قانون میآورند نفرا پولش را بگیرند بفلان جا بدهید بمجلس مربوط است توجه بفرمائید ، بنده عرض کردم که کمیسیون برنامه تشکیل بشود ، که این قانون مثل توپ فوتبال هی نرود آنجا و بر گردد (صارمی - در امور مالی فقط مجلس سنا نظر مشورتی میدهد) اگر مالی پول گرفتن است یا پول دادن آنکه وظیفه شماس است (عمیدی نوری - جای آقای سردار فاخر خالی آقای نایب رئیس) آقای عمیدی توجه بفرمائید عرض بنده را شما تأمل بفرمائید يك نایب که من عرض خودم را بکنم پول دادن و پول گرفتن وظیفه شما، آقا نظارت سنا غلط است؟ پیشنهاد دوم بنده را هم ملاحظه بفرمائید نوشته ام ۱۲ نفر ما ۱۲ نفر آنها ، نظارت کنند (دکتر جزایری - در امور مالی) اجازه بدهید يك پیشنهاد دیگر هم بنده کرده ام که مکمل این است شما که نمیگذارید من حرفم را بزنم (جمعی از نمایندگان - پس بگیرد) بنده پس نمیگیرم چرا شما نمیگذارید يك نایب حرف خودش را بزند این که وضع نیست آقای رئیس

نایب رئیس - آقای دکتر جزایری مخالفید؟ بفرمائید

دکتر جزایری - مسلماً نظر مجلس شورای ملی در بیان این مخالفت ها همکاری واقعی با مجلس سناست منتهی با رعایت اصول قانون اساسی (صحیح است) آنهم در زمان حکومت آقای علاء (صحیح است) که بیش از همه کس پای بند بقانون اساسی هستند ، ما از نظر روشن شدن ایشان و شخص اول مملکت و سنا این عرایض را میکنیم ملاحظه بفرمائید اصل ۳۶ تصریح دارد امور مالی یعنی بقول فرنگی هافینا سمان، نه امور بودجه ای، علاوه آقایان محترم اگر بودجه عمرانی خاصی ما نمیداشتیم مگر غیر از این بود که این برنامه ها در بودجه کل مملکت بیاید؟ (صحیح است) و بعنوان بودجه کل مملکت آمد بعد خواستید که این قسمت را جدا کنید و يك اختیارات خاصی بدهید، آیا میخواستید باین وسیله این کار را از کادر بودجه ای خارج کنید؟ بعد از آنکه سنا تشکیل شد و حق داشت که در قانون برنامه مجلس اظهار نظر کند اگر در آن تاریخ که سنا تشکیل شد و نظر داشت که کار برنامه هم باید بمجلس سنا برود بایستی تبصره ۳۵ قانون بودجه سال ۱۳۲۸ را تصویب نکنند در صورتیکه تصویب کرده است و من این تبصره را برایتان میخوانم تبصره ۳۵ مصوب سنا هم هست یعنی پس از این که سنا تشکیل شده است بتصویب رسیده است حالاً من میخوانم: غیر از مخارج برنامه هفت ساله که

مطابق ماده قانون اجرای برنامه معادل در آمد نفت جنوب منظور و عمل میشود این تبصره بمجلس سنا تصویب کرده است قانون برنامه را ماده پنجمش را ماده ۵ هم صلاحیت کمیسیون برنامه بمجلس شورای ملی را قبول کرده و اعتراضی باین ماده کرده است پیشنهاد آقای امامی بنظر من اگر این تصریح درش بشود که در این کمیسیون مشترک که در این مجلس و آن مجلس تشکیل میشود نمایندگان سنا در امور مالی فقط حق اظهار نظر مشورتی داشته باشند و در قسمت های دیگری که مربوط بجزئیات دیگر است از قبیل پول و الو، و زیادی قیمت و این قبیل مسائل حق اظهار نظر قطعی داشته باشند، بنظر من اشکالی ندارد ولی اساساً در مجلس شورای ملی وقتی جناب آقای اردلان که خودشان جزء پایه گذاران قانون اساسی هستند و همین طور آقای نورالدین امامی که مرحوم پدر بزرگوارشان از نویسندگان و بنیان گذاران قانون اساسی بودند و در حکومت آقای علاء اجازه نمیدهند که از حقوق مجلس شورای ملی برخلاف قانون اساسی چیزی کاسته شود

نایب رئیس - آقای مخبر بفرمائید

صدر زاده - بنده اخطار نظامنامه ای دارم

نایب رئیس - مطابق چه ماده ای

صدر زاده - مطابق متمم آئین نامه داخلی مجلس شورای ملی و آئین نامه مشترک بین مجلسین ماده ۲۱ اخطار نظامنامه ای دارم

نایب رئیس - بخوانید

صدر زاده - اجازه بفرمائید الان قرائت میکنم: بمجلس شورای ملی پس از ختم مباحثات در اصل و لوابیح مالی و در پیشنهاد های مربوط بآنها قبل از رای نهائی لوابیح مزبور را با توضیحات لازم برای اظهار نظر بمجلس سنا می فرستد (صحیح است) در صورتی که نظر سنا موافق باشد رای نهائی گرفته میشود والا پس از شور اخذ رای میشود . ماده ۲ لوابیح مالی که از مجلس شورای ملی بمجلس سنا راجع میشود در صورتیکه مربوط بیک یا چند دوازدهم باشد باید حدا کثر در اولین جلسه و خارج از نوبت و در صورتیکه راجع بقوانین وضع و تغییر مالیات ها و مصارف باشد (دکتر جزایری - مصارف) بلی مصارف حدا کثر ۱۰ روز و اگر مربوط بودجه کل کشور باشند حدا کثر ظرف یکماه مورد مذاکره و مذاقه مجلس سنا واقع گردیده و بانضمام نظر مشورتی بمجلس شورای ملی برای رای نهائی داده میشود . حالاً اجازه بفرمائید در اطراف اخطارم توضیح عرض کنم .

۳ - ختم جلسه بعنوان تنفس

نایب رئیس - ده دقیقه تنفس داده میشود . (در زاده - اجازه بفرمائید توضیح عرض کنم بعد تنفس بدهید)

(مجلس ۱۵ دقیقه بعد از ظهر به عنوان تنفس تعطیل و دیگر تشکیل نگردید)

نایب رئیس مجلس شورای ملی - اردلان